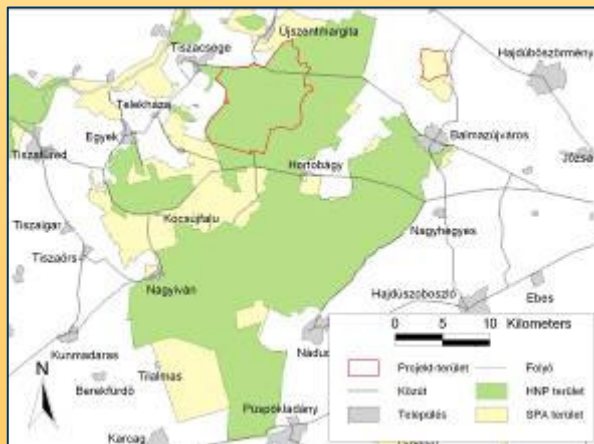

A kis lilik európai vonulási útvonala és a projekt fő résztvevői a norvégiai költőterületektől a görögországi telelőhelyekig.

A LIFE-projekt területe (piros vonallal jelezve) a Hortobágyi Nemzeti Parkban (zölddel)..

Az Európai Unió LIFE programjáról

Az EU Madárvédelmi Irányelve (Bird Directive, 79/409/EEC) az európai jelentőségű madárfajok védelmét írja elő. Az irányelv megvalósítására minden tagországnak Különleges Madárvédelmi Területeket kell kijelölnie és törekednie kell azok kedvező természeti állapotának biztosítására, az európai szinten védett madárfajok állományának védelmére.

A LIFE-Nature program a Madárvédelmi Irányelv megvalósulását szolgáló pénzügyi támogatási rendszer. További információ a www.europa.eu.int/comm/environment/life/home.htm honlapon érhető el.

A projekt elérhetőségei, további információk:

Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság

4024 Debrecen, Sumen u. 2.

Tel./Fax: +36 (52) 529-920

E-mail: hnp@www.hnp.hu

Témafelelős: Tar János, dr. Lengyel Szabolcs
projekt koordinátorok

A projekt magyarországi részének honlapja:

<http://kislilik.hnp.hu>

A nemzetközi projektgazda:

WWF Finland

Lintulahdenkatu 10, FIN-00500

Helsinki, Finnország

A projekt fő honlapja:

<http://www.wwf.fi/lwfg>

A kis lilik honlap:

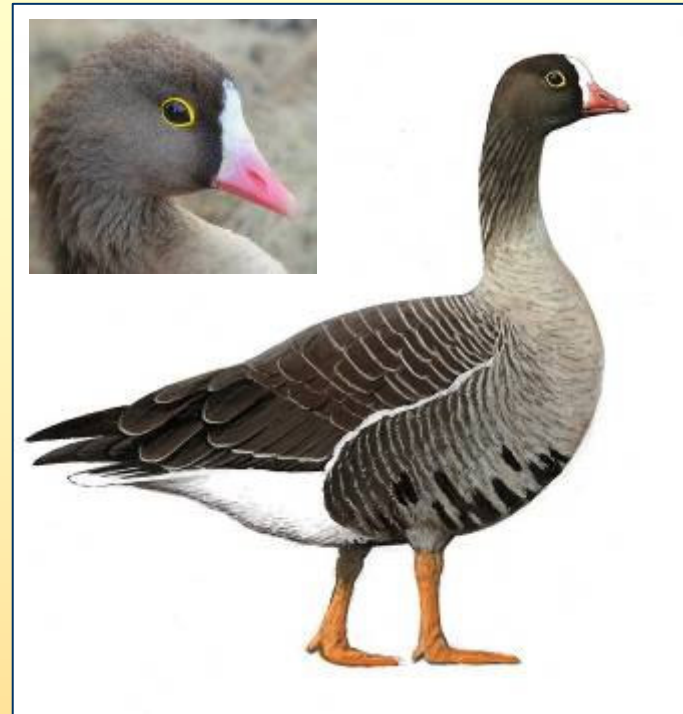
<http://www.piskulka.net>

Készült a Hortobágyi Nemzeti Park megbízásából

Fotók: HNP (Tar János), LIFE-Nature projekt

Nyomda: Sz-Variáns Kft., Debrecen, 2005

A kis lilik védelme az európai vonulási útvonal mentén

LIFE-Nature program, Hortobágyi Nemzeti Park

A kis lilik védelme az európai vonulási útvonal mentén

- LIFE-Nature program -

A kis lilik (*Anser erythropus*)

A kis lilik Európa egyik legveszélyeztetettebb madárfaja. A 20. sz. elején 10 000 egyedet számláló skandináv költőállomány az ezredfordulóra 30 pár alá esett vissza, és így közvetlenül fenyegeti a kipusztulás veszélye.

A legfontosabb veszélyeztető tényezők:

1. vadászat, orvvadászat miatti halálozás,
2. vonuló-telelőhelyek megszűnése, leromlása,
3. egyéb emberi zavarás, mely kedvezőtlen területekre kényszeríti a libákat, valamint
4. ragadozók a fészkelőterületen, melyek a költési siker csökkenését okozzák.

A kis lilik védelmét célzó LIFE-projekt

2005 és 2008 között a kis lilik európai védelmére öt ország (Finnország, Norvégia, Észtország, Görögország) kilenc szervezete az Európai Unió LIFE-programjának támogatásával nemzetközi védelmi programot indított. A program hazai felelőse a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság.

A projekt általános célja, hogy a faj védelmi helyzetének javításával megállítsa a skandináviai kislilik-állomány csökkenését.

A LIFE-projekt magyarországi része

A hazai projekt célja, hogy kedvező táplálkozó- és éjszakázóhelyeket biztosítson a Hortobágyi Nemzeti Park határain belül, a vadászattól védett területen. A konkrét tevékenységek:

- libaföldek művelése, termények kihelyezése,
- gyepek legeltetése, szükség esetén öntözése,
- optimális éjszakázóhelyek kialakítása.

A kis lilik előfordulásainak vizsgálatára és az élőhelykezelések hatékonyságának mérésére az Igazgatóság ornitológus szakemberek bevonásával több helyszín egyidejű megfigyelésére is alkalmas monitoring-rendszert épít ki.

Mivel segíthetnek a vadászok?

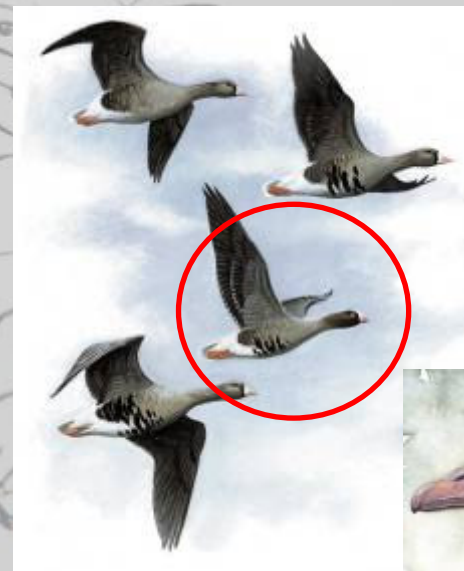
- A kislilik-észlelésekről információk adásával,
- fokozott körültekintéssel a libavadászatok alkalmával, nagyobb hangsúlyt fektetve a határozásra (ld. köv. oldal),
- az élőhelyfejlesztés során létesített vizes élőhelyek (éjszakázó v. ivóhelyek) kíméletével,
- okszerű vízivadgazdálkodással, a liba-állomány dinamikája szerinti korlátozásokkal,
- részvétel és együttműködés a Nemzetközi Vadászati Szervezet (FACE) által javasolt riasztási rendszerben, mely a projekt megfigyelőhálózata által adott információk alapján önkéntes korlátozásokat vezet be addig, amíg a skandináv kis lilik-állomány az adott területen tartózkodik

Mindezen segítség a vadászok és természetvédők közös érdekét, a kislilik-állomány csökkenésének megállítását, illetve az állomány újbóli megerősödésének elősegítését szolgálja.

Határozás

A védelem fontos gyakorlati problémája, hogy a fajt nehéz elkülöníteni a hozzá nagyon hasonló nagy liliktől (*Anser albifrons*). A kis lilik határozása jó megfigyelési körülményeket, nagy tapasztalatot igényel, és gyakran még gyakorlott madarászok számára sem könnyű. A főbb határozóbélyegek a következők:

Bélyeg	Kis lilik	Nagy lilik
termet	ált. kisebb	nagyobb
színezet	kissé sötét	világosabb
homlokfolt	eléri a fejtetőt	fejtetőt nem éri el
szemgyűrű	feltűnő sárga	kicsi v. hiányzik
csőr mérete	kicsi	nagy
csőr alakja	rövid	vaskos
hang	magas, halk	erőteljes „li-lik”

Kis lilik (bekarikázva) és nagy lilikek húzáson

A fejformák: nagy lilik (fent) és kis lilik (lent)